

Список використаних джерел

1. Розробка та утвердження сучасної геодезії, основні вимоги та завдання Vitroviy A.O., Rozum R.I., Buriak M.V. Development and establishment of modern geodesy, basic requirements and tasks Almanahul SWorld Issue 4 Бельцький Государственный Университет «Алеку Руссо» (Молдова) 2020. С.130-134. <https://www.sworld.com.ua/alsw/alsw-4.pdf>
2. Сучасні методи організації геодезичних робіт Vitroviy A.O., Rozum R.I., Buriak M.V. Modern methods of organization of geodesic works Modern engineering and innovative technologies № 13-3 Sergeieva&Co Karlsruhe, Germany 2020. С.30-34.
3. Геодезія. Частина I : навч. посіб. [Електронне видання]. – Рівне : НУВГП, 2019. – 166 с.

Руслан Розум

к.т.н., доцент

Західноукраїнський національний університет

Роксолана Вихрист

студентка,

Західноукраїнський національний університет

УРБАНІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ЕВОЛЮЦІЯ

Актуальність цієї теми полягає в тому, що урбанізація це не, що інше як зростання значення міст у розвитку суспільства, що в свою чергу, призводить до росту та розвитку міських поселень, збільшення частки міського населення, розповсюдження міського типу життя в світі, країні чи конкретному регіоні.

Процеси урбанізації в Україні почалися ще у XIX столітті. Найбільшого поширення вони набули після відміни кріпацтва (1861 р.) і розвитку промисловості. Однак частка міського населення була незначною. Так відповідно до перепису 1897 р. найбільшу частку міське населення займало у Херсонській (28,9%), Таврійській (20,0%), Харківській (14,7%) та Київській (12,9%) губерніях, в інших до 10 %.

Сучасній урбанізації як загальносвітовому явищу притаманні наступні три спільних риси:

Першою рисою є швидке зростання чисельності міського населення. Так, згідно із статистичними даними у 1800 році міське населення становило близько 14 відсотків від населення земної кулі, у 1950 році його частка була близько 29 %, а у 1990 році досягла – 46 %. В середньому чисельність міського населення кожного року зростає на 50 млн. чоловік.

Другою рисою є зосередження міського населення, як правило, у великих мегаполісах. Це пояснюється в першу чергу характером виробництва, на який особливий вплив мають його взаємозв'язки з освітою та наукою. Крім цього, великі міста, як правило, в більшій мірі забезпечують задоволення духовних і

матеріальних потреб населення, доступ до більшої різноманітності послуг і товарів, а також доступ до інформації.

Третьою рисою є «розповзання» міст, іншими словами збільшення їх територій. Так, сучасна урбанізація характеризується переходом від простих видів міського розселення до групових, тобто від звичайних «точкових» міст до цілих міських агломерацій – невеликих територіальних груп сільських і міських поселень. Центрами найбільших міських агломерацій є, як правило, столиці та великі портові й промислові центри.

Аналогічно до будь-якого всесвітньо-історичного процесу, урбанізація у своєму розвитку проходить певні послідовні стадії.

За Дж. Джіббсом (1963 р.) еволюція процесу урбанізації поділена на п'ять наступних етапів:

Етап перший. Міста є малими та відстають у рості від сіл. Цей ета, ще носить назву – «преурбанізація».

Етап другий. Міста починають рости швидше від сіл, ріст яких уповільнюється – початкова урбанізація.

Етап третій. Села депопулюють у зв'язку з відтоком населення – класична урбанізація.

Етап четвертий. Пік росту великих міст. В селах, а пізніше у малих містах відбувається втрата населення – пізня урбанізація.

Етап п'ятий. Темпи росту населення в поселеннях різних розмірів вирівнюється, можливе виникнення деконцентрації – контрурбанізація.

Зміна першого етапу еволюції урбанізації у другий відбувається за рахунок активної індустріалізації, що є основним містоформуючим чинником. Найбільш складними системами є великі міста. В процесі третього етапу відбувається ріст агломераційного ефекту розміщення. Знижується роль окремих малих міст. Міграція населення та розташування господарства в процесі протікання другого та третього етапу носить центробіжний характер. При настанні четвертого етапу відбувається зміна напрямку міграційних потоків у рамках міських агломерацій на протилежний, а по за їх границями – незмінний. Нові функціональні центри формуються, як правило, у приміських зонах, де відбувається осідання центробіжних потоків із позаагломераційних районів, а також відцентрових із головних міст. Відбувається зміна структури економіки в цілому: скорочується доля промислового виробництва, зростання зайнятості в сфері послуг.

Список використаних джерел

1. Аверкина М.Ф. Інформаційні системи та технології забезпечення стійкого розвитку міст і агломерацій / Сталий розвиток – XXI століття: управління, технології, моделі. Дискусії 2018: колективна монографія / Міненко М.А., Бендюг В.І., Комариста Б.М. [та ін.] / за наук. ред. проф. Хлобистова Є.В. – Київ, 2018. – 620 с. – С.369-374.

2. Розум, Р. І. Удосконалення планування територій населених пунктів через планування їх інфраструктури [Текст] / Р. І. Розум // Сучасний стан науки в сільському господарстві та природокористуванні: теорія і практика: зб. тез доп.

Міжнар. наук. Інтернет-конф. [м. Тернопіль, 20 листоп. 2020 р.]: ЗУНУ, 2020. - С. 142-143.

3. Розум, Р.І. Планування території населених пунктів з врахуванням особливостей їх інженерної інфраструктури [Текст] / Р. І. Розум, М. В. Буряк // Управління та раціональне використання земельних ресурсів в новостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (Херсон, 04-05 березня 2020 року). –Херсон: ХДАУ, 2020. –С. 185-187.

4. Розум,Р.І. Інженерна інфраструктура територій у політиці регіонального розвитку/ Р. І. Розум // Вплив кліматичних змін на просторовий розвиток територій Землі: наслідки та шляхи вирішення: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції [Херсон, 11-12 червня 2020 року]. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020.–С. 264-266.

5. Розум,Р. І. До проблемних питань інженерної інфраструктури населених пунктів [Текст] / Р. І. Розум // Сучасний стан науки в сільському господарстві та природокористуванні: теорія і практика: зб. тез доп. Міжнар. наук. Інтернет-конф. [м. Тернопіль, 20 листоп. 2019 р.] / редкол. : Andrzej Samborski, Marcin Niemiec, В. І. Овчарук [та ін.]; ред. О. В. Овчарук, В. Я. Хоміна. -Тернопіль: ТНЕУ, 2019. -С. 180-181.

Вадим Дрозд

студент,

Західноукраїнський національний університет, Україна

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ПОТРЕБИ МІСТА

На території України було виділено декілька видів форм розселення, але з часом та технологічним процесом залишились лише два основних види розселення, а саме міське, яке зумовлене розвитком міст та сільське яке в свою чергу пов'язане з розвитком різних видів сільських поселень такі як (села, хутори, селища сільського типу та інші). Одним із немало важливих значень є форма розселення народу, так у містах воно більш концентроване в той час як в селах воно розосереджене (дисперсне). Самою найважливішою характеристикою розселення є її форма тому виділяють дві основні форми як автономна та групова.

- автономна форма розселення утворюється при територіальній віддаленості населених пунктів та слабкій транспортній комунікації, самі ці населені пункти розвиваються ізольовано один від одного;

- групова форма розселення утворюється між сусідніми поселеннями які пов'язані між собою тісними зв'язками у виробництва, праці, побуту і відпочинку населення.

При збільшенні щільності мережі між населеними пунктами призводить до розвитку міських агломерацій.